

יולי 2019

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב במקצוע אזרחות

הערכות, בדיקה ובקרה לקראת בחינות הבגרות (יש להתעדכן מידי שנה):

התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב נועדו לפצות על קשיים ממקור נוירולוגי, הגורמים להפרעת למידה שאינה מאפשרת את הבעת הידע הקיים. ההתאמות מאפשרות לתלמידים אלו לעקוף את תחומי הקושי ללא המגבלות הנובעות מהלקות ולתת ביטוי הולם לידיע שרכשו. כאשר ניתן להצביע על **פערים משמעותיים ברמת התפקוד והביצוע** של התלמיד, חשוב שהמורה המלמד את התלמיד יערוך היוועצות בצוות החינוכי בנוגע להתערבות לימודית שתסייע לתלמיד להתקדם באופן עצמאי ככל שניתן. הקניית אסטרטגיות למידה, ארגון ותכנון מסייעות במרבית המקרים ללמידה עצמאית. גם כאשר לתלמיד יש לקות למידה, אין משתמע בהכרח, כי קיימת הפרעת למידה המחייבת שימוש בדרכי היבחנות. בעת הדיון בנחיצות התאמות (בסמכות ועדה בית ספרית/ ועדה מחוזית), יש לזכור כי קיימת שונות טבעית ביכולות ובהישגים של התלמידים. על פי הספרות המקצועית, אחוז התלמידים עם לקוויות למידה נע בין 5%-15% לכל סוגי הלקוויות. כאשר מדובר על לקוויות משמעותיות מאוד באופן חריג האחוז עומד על כ- 5%-3%. חלק מתלמידים אלה יסתדרו ללא התאמות בדרכי היבחנות וחלקם יזדקקו להתאמות בדרכי היבחנות מרמות שונות (1/2/3). חשוב שכל מורה יראה לנגד עיניו את התפלגות התלמידים המוגשים לוועדה המחוזית במקצוע אותו הוא מלמד. בכל מקרה יש לתת את הדעת לכל בקשה של תלמיד בנפרד ולגופו של כל עניין בעת הדיון. אם הידיע **אכן קיים**, זוהו נקודות החוזק, התלמיד עבר **התערבות** על פי משוב ובקרה, **נשלל מקור אחר** המעכב את הבעת הידע, אך התלמיד עדיין אינו מצליח להביע את ידיעותיו ויש הסכמה ברורה של רוב המורים, ניתן לבדוק את נחיצות ויעילות ההתאמות בדרכי היבחנות.

בתהליך ההוראה-למידה, חשוב לוודא עד כמה מבחן ללא התאמות מאפשר, או אינו מאפשר, את הבעת הידיע.

מדינת ישראל משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم

המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

מינהל פדגוגי
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

תפקיד המורה ודרכי התערבות לפני הגשת בקשה לדיון בהתאמות בדרכי היבחנות:

מצופה מהצוות החינוכי בבית הספר לקבל החלטות בעניין תלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב, כשהחלטות אלה נשענות בראש ובראשונה על חוות דעת מקצועית של מורי בית הספר ונתמכות על ידי אבחון ולא להיפך. האבחון הוא חלק ממכלול, הנבדק לגבי נחיצות ההתאמות. נוסף לכך, יש חשיבות רבה לפתח את כישורי התלמיד לאורך כל השנים. כלומר, ההתאמות לא מאושרות אוטומטית בעקבות אבחון. כאמור, אם לאחר יישום התערבות ממושכת, הכוללת משוב ובקרה על ההתערבות לאורך השנה, התלמיד מפגין ידע, אך עדיין אינו מצליח לבטא את הידע שרכש במבחן ללא התאמות ולא נמצאו דרכים לפיצוי על הקושי, ניתן לערוך לתלמיד בדיקת נחיצות ההתאמות בדרכי היבחנות.

המורה יכתוב את חוות דעתו העולה מבדיקת המבחנים, יש לגבות ולתעד בדוגמאות מעבודות וממבחנים של התלמיד.

התהליכים הנוגעים בהיבטים השונים בטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב והמדגישים התערבות וסיוע בתהליכי למידה, הם ביטוי לעידן חדש שבו ההתערבות, הטיפול וההתקדמות של התלמיד קודמים לשימוש בהתאמות בדרכי היבחנות. התארגנות מיטבית כחלק אינטגרלי מהתהליך החינוכי בטיפול בתלמידים אלה ושיתוף פעולה בין בעלי התפקידים השונים בבית הספר, הכרחיים לקבלת החלטה מקצועית.

התאמות בדרכי היבחנות הקיימות בתחום הדעת, במקצוע אזרחות:

התאמות בסמכות הוועדה הבית ספרית (מתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה): הארכת זמן, הגדלת שאלון, התעלמות משגיאות כתיב.

התאמות בסמכות הוועדה המחוזית (המתייחסות לשינויים בתנאי הבחינה, דרך ההצגה, במתן תגובה ובתוכן): שעתוק הבחינה, הקראה על ידי בוחן ניטרלי, הכתבה לבוחן ניטרלי, בחינה בעל פה, מבחן מותאם.

ההתאמות שיאושרו בוועדה (בית ספרית/מחוזית/ערר) עבור התלמיד, יהיו תקפות בהתאם למצוין באישור ובכפוף לנהלי האגף ללקוויות למידה המתעדכנים מידי שנה. תוקף האישור הינו עד תום לימודיו של התלמיד בתיכון ועד גיל 25.

מדינת ישראל
 משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم

המזכירות הפדגוגית
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

מינהל פדגוגי
 שירות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

להלן אופן המענה על המבחן מותאם :

*טבלה למבחן מותאם (שאלון רגיל מס' 034281)

מבחן מותאם		מבחן רגיל		
ניקוד עבור כל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	ניקוד עבור כל שאלה	מספר שאלות שעל התלמיד לענות	פרק בבחינה
10 נק' לכל סעיף	שני סעיפים מתוך שתי השאלות (יכול לבחור סעיף מכל שאלה)	7 נק' לכל סעיף	שאלה אחת (את שני הסעיפים) מתוך שתי שאלות	פרק ראשון
סה"כ 20 נק'		סה"כ 14 נק'		
13 נק'	שתיים מתוך חמש	9 נק'	שלוש מתוך חמש	פרק שני- שאלות ידע קצרות
13 נק'	אחת מתוך חמש	13 נק'	אחת מתוך חמש	פרק שני – שאלת אשכול
13 נק'	אחת מתוך שלוש	12 נק'	שתיים מתוך שלוש	פרק שלישי – קטע אנסיין
13 נק'	אחת מתוך ארבע מקיץ תש"ף – אחת מתוך שלוש	11 נק'	אחת מתוך ארבע מקיץ תש"ף – אחת מתוך שלוש	פרק רביעי – שאלות אירוע קצרות
13 נק'	אחת מתוך שתיים	11 נק'	אחת מתוך שתיים	פרק רביעי – שאלת עמדה
98 + 2 נקודות בונים=100	שבע שאלות	100 נק	תשע שאלות	סך הכל

חשוב לדעת!!!

הקלדה על גבי מחשב באמצעות מערכת ה- iTest לתלמידים עם לקוויות למידה אשר אושרו להם ההתאמות מסוג: "שעתוק" או "הכתבה לבוחן ניטרלי" ו/או "הקראה" באחת הוועדות (מחוזית/ ערר/ חריגים), ייבחנו באמצעות הקלדה על גבי מחשב במקצועות ספציפיים, על פי סמלי שאלון, בהתאם להנחיות אגף הבחינות. קיימת חשיבות רבה לתרגול ולכן חובה על בית הספר לתרגל עם התלמידים את בחינות התרגול וההדמיה של מט"ח על פי לוח הזמנים שמפרסם אגף הבחינות. ניתן להתנסות בכל מקצוע רב מלל, ולאזן דווקא בתחום הדעת.

בהצלחה רבה!

עינת אוחיון
 מפקח"ר אזרחות

לילי טלדן
 ממונה על מערך האבחון וההתאמות
 אגף לקוויות למידה, שפ"י

מדינת ישראל
משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم

המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

מינהל פדגוגי
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקוויות למידה והפרעת קשב

קישורים:

לחזור המלא של אגף לקוויות למידה והפרעות קשב, שפ"י, בנושא התאמות בדרכי היבחנות לתלמידים עם לקוויות והפרעת קשב הנבחנים בשנת הלימודים תש"ף (מעקב והגשת תיקים לוועדה בתשע"ט)
שימו לב! בכל שנה מתפרסם חוזר חדש!

מסמך "יישום התאמות בדרכי היבחנות בבחינות הבגרות לתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב"

למידע נוסף בנושא ניתן לפנות לאתר שפ"ינט.

יצירת קשר:

לכל שאלה בנוגע לאיתור, התערבות וטיפול בתלמידים עם לקוויות למידה והפרעת קשב, ניתן לפנות למדריכות המרכזות המחוזיות בתחום לקוויות למידה:

מחוז	שם המדריכה	פרטי התקשרות
ת"א:	גבי טלילה צור, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	talilazu@education.gov.il
מרכז:	גבי הדסה פרידנזון, מדריכה מרכזת	hadassa.fr@gmail.com
צפון:	גבי דנה בן צבי, מדריכה מרכזת	benzvidana@gmail.com
חיפה:	גבי לינדה אטיאס, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	lindatias@gmail.com
ירושלים + מנח"י:	גבי רויטל מאור, מדריכה מרכזת	maorsr@walla.co.il
דרום:	גבי יונית סחייק, יו"ר ועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	yonitsh@education.gov.il
חינוך התיישבותי:	גבי טל אשר, יו"ר וועדת התאמה מחוזית ומדריכה מרכזת	talasher10@gmail.com

מדינת ישראל
משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم

המזכירות הפדגוגית
הפיקוח על הוראת האזרחות – التقنيش على تعليم المدنيات

מינהל פדגוגי
שירות פסיכולוגי ייעוצי
אגף לקויות למידה והפרעת קשב

במקרים חריגים בהם לא ניתן מענה מהמחוז ניתן לפנות למדריכות הארציות:

פרטי התקשרות	שם המדריכה
niritmeirmaoz@gmail.com	נירית מאיר טל
liatdkh@gmail.com	ליאת גל
dalitmi@education.gov.il	דלית מישאל
Daliabe3@education.gov.il	דליה בן ארצי